

Slovenski dom

Štev. 138

V Ljubljani, v četrtek, 19. junija 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Bitka pri Sollumu - dobljena

Po treh dneh angleške ofenzive je bil nasprotnik z velikimi izgubami potisnjen na izhodne postojanke

Rim, 19. junija. s. Uradno poročilo štev. 378. pravi:

V noči na 18. junij so italijanska letala bombardirala letalska oporišča na Malti.

Severna Afrika: Bitka pri Sollumu se je končala s polnim uspehom po treh dneh silnih bojov med angleškimi oklepni oddelki, ki so jih podpirale najboljše angleške letalske sile srednjega vzhoda in kopni oddelki in med italijanskimi ter nemškimi kopnimi ter letalskimi oddelki. Sovražnikov napad se je zlomil in takoj se je sprožil italijansko-nemški protinapad, in in to z nezadržno silovitostjo in ograža krila in ozadje napadalca. Angleži so imeli velike izgube zlasti v tankih in 14 angleških letal je bilo sestreljenih. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča. Ostanke angleških sil se skušajo umakniti na izhodne postojanke, pri tem pa jih razbijajo naši kopni oddelki in letalstvo.

Rim, 19. junija. s. Poročila, ki prihajajo iz severne Afrike vedno jasneje kažejo pomen bitke pri Sollumu, ki se je končala s popolnim uspehom sil Osi. Bila je to ena največjih bitk med mehaniziranimi oddelki v sedanji vojni, gotovo pa največja taka bitka v kolonijah. Uničena je bila sedma angleška oklepna divizija z dvema brigadama, 4. in 7. Ta divizija je v pretekli zimi igrala glavno vlogo pri uspehih v Cirenaiki. Uničeni in zajeti je bila ne manj kakor 200 oklepnih voz. Letalstvo Osi je bilo ves čas gospodar neba in je bombardiralo ter s strojnimi obseleljalo angleške sile. V letalskih bojih je bilo ubitih 31 letal. Tako so popolnoma propadli velikopotezni načrti Angležev, ki so menili, da bodo

predrl fronto pri Sollumu ter rešili obleganec v Tobruku.

Dokaz, da je temu tako, je tudi uradno poročilo angleškega vrhovnega poveljstva, ki se glasi dobesedno:

»Ko smo večeraj odbili nekaj napadov, je sovražnik spravljal v boj sveže sile, s katerimi je poskušal naše prednje oddelke obkrožiti. Ker smo izpolnili svojo nalogo in dosegli svoj cilj, ki je bil prisiliti sovražnika, da razodene svojo moč ter prizadeži mu hude izgube, smo se polagoma umaknili na naše prednje postojanke.«

To poročilo je zlasti zanimivo za italijansko in nemško vrhovno poveljstvo, ker razjasnjuje kakšen je bil namen velike angleške ofenzive, ki so jo začeli Angleži, ne da bi se menili za izgube v sredstvih in v ljudeh.

Zmagoviti izid bitke pri Sollumu zavzema prvo mesto v svetovnem tisku in celo v angleški propagandi sami, ki je neprevidno pripravljala svetovno javnost na angleški uspeh, katerega je hotela povečavati v reklamne namene. Toda za umikom angleških čet pri Sollumu je prišel tudi umik angleške propagande na celi črti.

Velikodušni Ducejev dar vseučiliški knjižnici

Mussolini je poklonil 600.000 lir za izpopolnitev te knjižnice, za srednješolske knjižnice in za muzeje v Ljubljanski pokrajini

Duce je izvolil podariti vsoto 600.000 lir za ljubljansko vseučiliško knjižnico, za srednješolske knjižnice in za muzeje v Ljubljanski pokrajini.

Visoki Komisar je izrazil Duceju zahvalo v imenu obdarjenih ustanov ter v imenu prebivalstva. Tudi rektor ljubljanskega vseučilišča in ljubljanski župan sta poslala brzojavke vdane zahvale za velikodušni dar Duceju, ki je s tem dejanjem še enkrat hotel pokazati svoje budno zanimanje za slovensko kulturo in izročila.

Maršal De Bono pregleduje čete ljubljanske posadke

Ljubljana, 19. junija.

Italijanski Maršal Emilio De Bono je bil večeraj drugi dan vzvišeni gost v glavnem mestu Ljubljanske Pokrajine. Včerajšnji dan je porabil za pregled ljubljanskega Poveljstva in je pregledal I. Grenadirski polk in XIII. topniški polk. Prvi obisk je bil namenjen vojašnici Grenadirjev. Visokega poveljnika so sprejeli Grenadirji, ki so bili zbrani na prostornem dvorišču v dvojnih kolonah. Ob strani dvojne kolone Grenadirjev je bila postavljena baterija spremljave in četa s topovi 47 82, dalje 21. bataljon divizijskih možnarjev ter 121. topniška četa.

Kvadrurnir Velikega Imperija je po pregledu na dvorišču vojašnice odšel na pripravljeno tribuno, ki je bila postavljena na Poljanski cesti pred vojašnico. Pred njim je nato bil mimohod Grenadirskega polka in bataljona možnarjev z orožjem na ramah, spremljevalne baterije in topovske čete s topovi.

Ko je bil mimohod končan, je grenadirska godba odigrala himne, častna četa pa je izkazala čast z orožjem. Potem se je visoki gost podal v vojaško bolnišnico, kjer so ga sprejeli vrhovni zdravniki in njegovi sodelavci. Ob pregledovanju

bolniških zgradb se je Maršal ljubeznivo razgovarjal z nekaterimi italijanskimi vojniki, ki so na zdraviljenju.

Iz vojaške bolnišnice se je visoki gost odpeljal s spremstvom na vojaško pokopališče, kjer se je na grobovih poklonil padlim italijanskim borcem, ki tod počivajo od zadnje svetovne vojne.

Častna četa mu je izkazala čast z orožjem, godba 13. topniškega polka pa je odigrala »Himno s Piavec«. Nato je šel Maršal pred spomenik, kjer so bili zbrani zastopniki častniškega zbora. Pred spomenik je položil krasen venec in s pozornostjo ter molkom počastil spomin mrtvih.

Popoldne ob 16 je prišel Maršal v topniško vojašnico »Vojvode d'Aoste«, da tudi tukaj pregleda vojaške prostore in nastanjen čete. Pred vojašnico je bila postavljena tribuna s katere je Maršal gledal mimohod, ki ga je opravil polk v teku po Dunajski cesti. Po mimohodu si je Maršal ogledal vojaške prostore. Prisostvoval je tudi telovadnim in športnim vajam vojakov. Posebno pa je bil zadovoljen z jahalnimi vajami, ki so jih častniki odlično izvedli. Potem je Maršal zapustil vojašnico.

Nova diplomatska delavnost Osi:

Podpis prijateljske pogodbe med Turčijo in Nemčijo

Ankara, 19. junija. s. Snoči ob 21 sta nemški poslanik von Papen za nemško vladu, turški zunanji minister Saradzoglu pa v imenu turške vlade podpisala prijateljsko pogodbo med Nemčijo in Turčijo. Pogodba ima naslednjo vsebino:

Nemčija in Turška republika želita, da bi svoje odnose postavili na temelj medsebojnega zaupanja in odkritosrčnega prijateljstva. Zato sta se sporazumeli, da skleneta pogodbo, ki pa ne bo v ničemer prizadevala sedanjih obveznosti obeh držav do drugih držav.

Nemška in turški pooblaščenec sta se sporazumela o naslednjem:

1. Nemčija in Turčija se obvezujeta, da bosta vzajemno spoštovali celotnost in nedotakljivost ozemlja druga druge in da ne bosta spre-

jeli nobenega ukrepa, ki bi bil naravnost ali pa posredno naperjen proti drugi pogodbenici.

2. Nemčija in Turčija se obvezujeta, da se bosta v bodoče posvetovali o vseh vprašanjih, ki se tičejo skupnih koristi, da bi dosegli sporazum o obravnavanju teh vprašanj.

3. Ta pogodba bo odobrena in odobritvene listine izmenjali čimprej v Berlinu. Pogodba začneja veljati na dan podpisa in bo držala deset let. Pogodbenici se bosta o pravem času sporazumeli glede podaljšanja.

Hkratu s podpisom sta turška in nemška vlada izmenjali naslednji spomenici glede gospodarskih odnosov:

Z ozirom na srečno sklenitev nemško-turške pogodbe danes mi je čast sporočiti Vaši Ekselenciji, da je moja vlada pripravljena čimprej pospeševati gospodarske odnose med Nemčijo in Turčijo ob vpoštevanju sedanjih možnosti v gospodarskem ustroju obeh držav in jemajoč za podlago skušnje, s katerimi sta se med vojno okoristili obe državi. Obe vladi bosta torej čimprej stopili v stik, da ustvarita čimprej pogoje za izpolnitev te pogodbe.

Hkratu je bila za tisk in za radio dana izjava, ki pravi:

»V zvezi s srečnim sklepom pogodbe izražajo pooblaščenca obeh držav željo, da bi tisk in radio obeh držav v svojih objavah vedno upošteval duh prijateljstva in vzajemnega zaupanja, ki označuje nemško-turške odnose.«

Trdo življenje v Londonu

New York, 17. junija. s. Dopsisnik lista »Daily Mirror« se je nedavno vrnil iz Londona in poročal sedaj o težkih pogojih, v katerih živi prebivalstvo angleške prestolnice zaradi nemških letalskih napadov. Dopsisnik poudarja uspehe nemškega letalstva, kajti ni je ceste, kjer hiše ne bi bile poškodovane ali podrtje. Mesečne noči so zmerom nevarne za londonsko prebivalstvo, ki mora vsako noč preživeti v podzemlju, kjer pa higieni pogoji niso ravno najbolj ugodni.

Paveličeva zahvala Duceju

Rim, 19. junija. s. Poglavnik je Duceju poslal naslednjo brzojavko:

»Duce! S slovesnim dejanjem v čudoviti prestolnici Serenissime vstopa neodvisna hrvaška država tudi uradno v novi svetovni red, ki ga ustvarja Os. Ta zgodovinski dogodek je začrtal novo pot dela, blagostanja in sreče za hrvaški narod med prijateljskimi in zavezniki narodi. Vaše prijateljstvo do hrvaškega ljudstva in Vaša velikodušna pomoč sta nam odprli to pot. Zahvaljujem se Vam za to, Duce, v svojem imenu ter v imenu vsega hrvaškega naroda. Dokazali bomo, da smo vredni Vašega zaupanja. — Ante Pavelič.«

Vesti 19. junija

Angleški tisk je zelo razburjen in vznemirljen zaradi domoljubnih demonstracij, do katerih je prišlo po koncentracijskih taboriščih na otoku Manu, kjer so internirani italijanski državljani iz Anglije. Ti so za obletnico vstopa v vojno priredili navdušene manifestacije in so angleško policijo, ki je skušala manifestacije z bajoneti ukrotiti, sprejeli s pesmijo ter z metanjem praznih steklenic. Zaradi tega je bilo veliko internirancev interniranih in izdane ostre odredbe, da se stre domoljubno navdušenje v taborišču.

Portugalska je poslala nove oddelke na Capverdске otoke. Pred odhodom je oddelke pregledal minister za kolonije.

Nemška vlada je na zaprtje nemških konzulatov in drugih ustanov v Ameriki odgovorila z samozvestno protestno spomenico in pravi, da je tako ravnanje popolnoma nasprotno določilom mednarodnega prava.

Irski minister za prehrano je v zbornici izjavil, da je v državi vedno večje pomanjkanje hrane in krme. Zaradi težav pri plovi, ki bodo v bodoče še večje, bo Irska morala najbrž uvesti mešano moko za kruh.

Japonski listi poročajo s Filipinov, da tam ameriške oblasti vedno bolj ojačujejo vojaške naprave in izvajajo obširne priprave. Na orožne vaje je bilo sedaj poklicanih 6000 rezervnih častnikov.

Po poročilih španskih listov prihajajo v Barcelono iz raznih evropskih držav številni Judje, ki izrazijo potujejo v Lizbonu, da se bodo vkrcali za Ameriko. Seveda so to sami bogati ljudje, ki menijo, da je ameriški zrak zanje najbolj primeren.

Uradni razglas

Ureditev cen z ozirom na novo razmerje med liro in dinarjem

Visoki Komisarjat sporoča:

Z ozirom na Kr. odlok št. 492 od 2. junija 1941-XIX glede določitve zamenjave dinarjev v lire, bodo cene v dinarjih, določene s »Seznamom maksimalnih cen« ter cene vsega blaga, služb in najemnin, ustajene 15. marca, prilagojene novi zamenjavi 38 lir za 100 dinarjev namesto 30 lir za 100 dinarjev. Zaradi tega ostanejo cene v dinarjih nespremenjene. Od 26. t. m. bodo vse cene izražene v lirah in morajo biti prilagojene dinarjem po sedanji zamenjavi v isti meri kakor je bilo določeno v odloku o ustalivi cen.

Ureditev prehrane

21. junija se bo začelo racioniranje glavnih živil, za zdaj omejeno na krušno moko in na kruh, na testenine in riž. Zdaj se preučujejo določila za druge vrste živil, da bi se dosegla popolna ureditev porabe na področju prehrane.

Z odobritvijo Visokega Komisarjata je Prevod določil čim hitreje razdelitev živilskih izkaznic po občinah. Treba je pazljivo prebrati vsa opozorila na hrbi izkaznic. Zlasti je nujno potrebno prednaznanilo živilskih potrebščin za prihodnji mesec.

Amerikanci proti združitvi USA z Anglijo

Washington, 19. junija. s. Žive ugovore pri velikem delu javnega mnenja in ameriške zbornice so povzročili predlogi, ki so jih dali obupanji angleški voditelji in katere podpira majhno število Amerikancev. Ti predlogi zahtevajo, naj se Združene države zedinijo z Anglijo v eno državno telo. Poslanec Timkham je zahteval v zbornici, da je treba gibanje za združitve potlačiti ter odstaviti vse vladne funkcije in vojaške poveljnike, ki se za tako združitve zavzemajo. Poslanec je povedal, da gre pri tem v prvi vrsti za admiralja Yarnella in Stanleja ter za generala Stronga, ki je pred kratkim šel v London kot Rooseveltov opazovalec. Listi Hearstove skupine so razpisali glasovanje glede predloga za združitve. Glasovanje je pokazalo, da je 95 odstotkov ljudstva proti državni združitvi z Anglijo. Isti listi trdijo, da je ostalih 5 odstotkov iz okolice New Yorka, kjer prebiva ogromno Judov.

Boji v Siriji

Rim, 19. junija. s. Poročajo, da so tudi Britanci sami priznali, da so si francoske čete osvojile nazaj kraje Ezra, Mersayum in Kuneitra. Francoske čete so vrgle motorizirane oddelke proti angleškim črtam v Srednji Siriji.

Naročajte in širite

»Slovenski dom«!

Socialni pomen novega razmerja med liro in dinarjem

Ljubljana, 19. junija.

Zamenjava dinarjev v lire na podlagi razmerja 38 lir za 100 dinarjev je bila, kakor pravijo poročila, med vsem prebivalstvom zlasti pa med delovnimi sloji sprejeta z velikim zadovoljstvom. Delovni sloji vidijo v tej zamenjavi novo dejanje za izboljšanje gospodarskih in splošnih razmer v pokrajini.

Pa tudi gospodarski krogi na splošno so bili prijetno presenečeni nad odločitvijo tečaja, tako znatno ugodnejše za imetnike dinarjev. Gospodarski krogi in vsa javnost z zadovoljenjem ugotavlja, da je bila zamenjava pripravljena tako na skrivnem, da ni mogel niti nekaj ur pred uradnim razglasom zanje zvedeti nihče in so bile s tem preprečene vse špekulacije ter ni nihče mogel izkoriščati z valutnimi špekulacijami neobveščene javnosti, zlasti socialno šibkejših slojev.

Ogromna večina prebivalstva v Ljubljanski pokrajini ima vso svojo gotovino v dinarjih. Tako bodo socialne ugodnosti novega tečaja deležni predvsem najširši sloji. Ozir na te najširše sloje je tudi vodil zakonodajalca pri nepričakovani določitvi novega tečaja. Menda je to prvi znani primer, da je na kakem zasedenem ozemlju bil spremenjen tečaj za zamenjavo denarja v razmerju, ki je ugodnejše za prebivalstvo zasedene pokrajine.

Vsa ta dejstva znova potrjujejo plemenite namene, ki jih ima nova oblast v Ljubljansko pokrajino in njenim prebivalstvom, znova pričajo o uvidevnosti in o socialni skrbi Duceja za delovno ljudstvo ter dokazujejo, da se vsa uradna zagotovila, izrečena v ustavi za avtonomno Ljubljansko pokrajino naglo spreminjajo v dejanja, kakor je to zgodovinsko načelo Rima.

Churchillova nota

Rim, 19. junija. s. V noti, ki je bila naslovljena na jugoslovanskega poslanika v Londonu je Churchill izjavil, da je britanska vlada nejevoljna nad načinom, kako je bila Jugoslavija uničena in da ne bo priznala nobenih državnih izprememb, ki bi jih izvedle druge sile, ki niso v zvezi z Veliko Britanijo. Razdelitev mozaične države, katero je ustvaril Versailles, ustanovitve neodvisne hrvaške države, dalje priključitev drugim državam različnih delov, ki so bili narodnostno tuji v sestavi bivše jugoslovanske države, to vse je dejanje pravičnosti, katerega Churchill ne more razumeti. Če on tega ne odobrava, pa nikogar ne briga.

Razodetja nove nemške »Bele knjige«

Berlin, 19. junija. s. »Bela knjiga« št. 7, ki jo je objavilo nemško zunanje ministrstvo, nedvoumno razkrinkava zahodne vojne hujšave ter njihove prijatelje v Belgiju in Atenah, zakrinjane z nevtralnostjo. Iz listin, ki se tičejo Grčije, je nesporno dokazano, da je Grčija pripravila vse potrebno za izkrcavanje angleškega ekspedicijskega zbora. Vse to je bilo pripravljeno že dolgo in je Grčija tudi lastno vojaško organizacijo izvedla z ozirom na sodelovanje s Francijo in Anglijo, za kateri Grčija ni imela vojaških skrivnosti. Dala je zaveznici letalska in pomorska oporišča, dala je svoje trgovske brodove v službo Angliji in ni upoštevala resnih opominov, katere je nemški zunanji minister von Ribbentrop izrekel 27. avgusta 1940 grškemu zunanjemu ministru.

V zvezi s tem piše »Börsenzeitung«: Ko se je Grčija rotila, da so vsa poročila o izkrcavanju angleških čet na njenem ozemlju gladko izmišljena, so se od preteklega marca dalje tisoči in tisoči angleških vojakov izkrcavali na

Kreti in v Pireju. Treba je brati te listine, da se človek zave nesramnosti Churchillovih trditve, da se je Grčija, uboga in nedolžna Grčija, vedno držala najstrožje nevtralnosti in da ni nikdar imela najmanjšega stika ali sprejela najmanjše obveznosti do zahodnih velesil ter da Anglija ni hotela in da ji ni bilo do tega, da bi se vojna razširila na Balkan. List zaključuje svoje razpravljanje s tavkom, da nova nemška »Bela knjiga« podira vso stavbo laži angleške in ameriške propagande.

Argentinski finančni minister je na seji ameriško-argentinske trgovske zbornice med drugim izrazil nezadovoljstvo nad neuravnovesnostjo trgovskega obračuna med Argentino in Združenimi državami. Dejal je, da Združene države ne upoštevajo dovolj živčev iz Argentine, zaradi česar je Argentina zadnja leta imela 3 milijone pezo izgube.

Zamenjavanje dinarjev v lire in obratno

Ljubljana, 19. junija.

Kot je znano, je odredil Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino zamenjavo starih dinarjev v lire, ki bodo odslej edino plačilno sredstvo v vsej provinciji. Zamenjava prične 19. junija ter bo končana 28. junija popoldne, po tem času izgubi dinar vsako veljavo. Zamenjava bo po tečaju 38 lir za 100 din, torej višje kot je bilo do sedaj zakonito določeno. Ker se bodo med tem časom že tudi plačevali različni računi po tem novem tečaju, prinašamo v olajšanje računanja tabelo tega postopka in sicer iz lir v dinarje ter tudi nasprotno iz dinarjev v lire. Številke so izračunane na tri decimalke, a pri tretji decimalki je vpoštevana tudi poprava do števila 4 poprava

Po novem razmerju med dinarjem in lire se dinarji preračunavajo v lire takole:

1 din = 0.38 lire	52 din = 19.76 lire
2 din = 0.76 lire	53 din = 20.14 lire
3 din = 1.14 lire	54 din = 20.52 lire
4 din = 1.52 lire	55 din = 20.90 lire
5 din = 1.90 lire	56 din = 21.28 lire
6 din = 2.28 lire	57 din = 21.66 lire
7 din = 2.66 lire	58 din = 22.04 lire
8 din = 3.04 lire	59 din = 22.42 lire
9 din = 3.42 lire	60 din = 22.80 lire
10 din = 3.80 lire	61 din = 23.18 lire
11 din = 4.18 lire	62 din = 23.56 lire
12 din = 4.56 lire	63 din = 23.94 lire
13 din = 4.94 lire	64 din = 24.32 lire
14 din = 5.32 lire	65 din = 24.70 lire
15 din = 5.70 lire	66 din = 25.08 lire
16 din = 6.08 lire	67 din = 25.46 lire
17 din = 6.46 lire	68 din = 25.84 lire
18 din = 6.84 lire	69 din = 26.22 lire
19 din = 7.22 lire	70 din = 26.60 lire
20 din = 7.60 lire	71 din = 26.98 lire
21 din = 7.98 lire	72 din = 27.36 lire
22 din = 8.36 lire	73 din = 27.74 lire
23 din = 8.74 lire	74 din = 28.12 lire
24 din = 9.12 lire	75 din = 28.50 lire
25 din = 9.50 lire	76 din = 28.88 lire
26 din = 9.88 lire	77 din = 29.26 lire
27 din = 10.26 lire	78 din = 29.64 lire
28 din = 10.64 lire	79 din = 30.02 lire
29 din = 11.02 lire	80 din = 30.40 lire
30 din = 11.40 lire	81 din = 30.78 lire
31 din = 11.78 lire	82 din = 31.16 lire
32 din = 12.16 lire	83 din = 31.54 lire
33 din = 12.54 lire	84 din = 31.92 lire
34 din = 12.92 lire	85 din = 32.30 lire
35 din = 13.30 lire	86 din = 32.68 lire
36 din = 13.68 lire	87 din = 33.06 lire
37 din = 14.06 lire	88 din = 33.44 lire
38 din = 14.44 lire	89 din = 33.82 lire
39 din = 14.82 lire	90 din = 34.20 lire
40 din = 15.20 lire	91 din = 34.58 lire
41 din = 15.58 lire	92 din = 34.96 lire
42 din = 15.96 lire	93 din = 35.34 lire
43 din = 16.34 lire	94 din = 35.72 lire
44 din = 16.72 lire	95 din = 36.10 lire
45 din = 17.10 lire	96 din = 36.48 lire
46 din = 17.48 lire	97 din = 36.86 lire
47 din = 17.86 lire	98 din = 37.24 lire
48 din = 18.24 lire	99 din = 37.62 lire
49 din = 18.62 lire	100 din = 38.00 lire
50 din = 19.00 lire	
51 din = 19.38 lire	1000 din = 380.00 lire

0, od 5 do 14 pa poprava 1 in tako dalje do 100. Torej je že druga decimalka matematično točna. Jasno je pa, da ni mogoče tako točno plačevati, ker je n. pr. najmanjša plačilna enota v dinarjih 25 para. Pri takih vrednostih bosta pa kupec in prodajalec sama našla srednjo pot, da ne bo prvi odškodovan niti kupec niti prodajalec. Zaradi točnosti tabele pa navajamo tudi točne številke, čeprav so včasih praktično nemogoče ter jih je potrebno zaokrožiti ali navzgor ali navzdol, posebno ker v praksi par parov ne pomeni dosti. Omenjena tabela bo pa tudi prav dobro služila našim čitateljem še pozneje, če bodo hoteli na hitro zračunati kakšna je bila cena blaga preje v dinarjih, ko bodo že vse cene označene samo v lirah.

0.05 lire = 0.13 din	46 lir = 124.02 din
0.10 lire = 0.26 din	47 lir = 123.66 din
0.20 lire = 0.53 din	48 lir = 123.30 din
0.30 lire = 0.79 din	49 lir = 122.94 din
0.40 lire = 1.05 din	50 lir = 122.58 din
0.50 lire = 1.31 din	51 lir = 122.22 din
0.60 lire = 1.58 din	52 lir = 121.86 din
0.70 lire = 1.84 din	53 lir = 121.50 din
0.80 lire = 2.10 din	54 lir = 121.14 din
0.90 lire = 2.37 din	55 lir = 120.78 din
1.00 lire = 2.63 din	56 lir = 120.42 din
1.10 lire = 2.90 din	57 lir = 120.06 din
1.20 lire = 3.16 din	58 lir = 119.70 din
1.30 lire = 3.43 din	59 lir = 119.34 din
1.40 lire = 3.69 din	60 lir = 118.98 din
1.50 lire = 3.95 din	61 lir = 118.62 din
1.60 lire = 4.22 din	62 lir = 118.26 din
1.70 lire = 4.48 din	63 lir = 117.90 din
1.80 lire = 4.75 din	64 lir = 117.54 din
1.90 lire = 5.01 din	65 lir = 117.18 din
2.00 lire = 5.27 din	66 lir = 116.82 din
2.10 lire = 5.54 din	67 lir = 116.46 din
2.20 lire = 5.80 din	68 lir = 116.10 din
2.30 lire = 6.07 din	69 lir = 115.74 din
2.40 lire = 6.33 din	70 lir = 115.38 din
2.50 lire = 6.59 din	71 lir = 115.02 din
2.60 lire = 6.86 din	72 lir = 114.66 din
2.70 lire = 7.12 din	73 lir = 114.30 din
2.80 lire = 7.38 din	74 lir = 113.94 din
2.90 lire = 7.65 din	75 lir = 113.58 din
3.00 lire = 7.91 din	76 lir = 113.22 din
3.10 lire = 8.17 din	77 lir = 112.86 din
3.20 lire = 8.44 din	78 lir = 112.50 din
3.30 lire = 8.70 din	79 lir = 112.14 din
3.40 lire = 8.96 din	80 lir = 111.78 din
3.50 lire = 9.23 din	81 lir = 111.42 din
3.60 lire = 9.49 din	82 lir = 111.06 din
3.70 lire = 9.75 din	83 lir = 110.70 din
3.80 lire = 10.02 din	84 lir = 110.34 din
3.90 lire = 10.28 din	85 lir = 109.98 din
4.00 lire = 10.54 din	86 lir = 109.62 din
4.10 lire = 10.81 din	87 lir = 109.26 din
4.20 lire = 11.07 din	88 lir = 108.90 din
4.30 lire = 11.33 din	89 lir = 108.54 din
4.40 lire = 11.59 din	90 lir = 108.18 din
4.50 lire = 11.86 din	91 lir = 107.82 din
4.60 lire = 12.12 din	92 lir = 107.46 din
4.70 lire = 12.38 din	93 lir = 107.10 din
4.80 lire = 12.64 din	94 lir = 106.74 din
4.90 lire = 12.91 din	95 lir = 106.38 din
5.00 lire = 13.17 din	96 lir = 106.02 din
5.10 lire = 13.43 din	97 lir = 105.66 din
5.20 lire = 13.69 din	98 lir = 105.30 din
5.30 lire = 13.96 din	99 lir = 104.94 din
5.40 lire = 14.22 din	100 lir = 104.58 din

Avstralija omejuje uvoz in uvaja strogo štednjo petroleja

Rim, 18. junija. s. Predsednik avstralske vlade je imel radijski govor, v katerem je napovedal, da se bo vlada povečala za tri ministrstva, in sicer bodo vpeljana naslednja ministrstva: za preskrbo, za letalsko proizvodnjo in za protiletalsko obrambo. Vlada bo prevzela strogo nadzorstvo nad plovo in nad premovalno industrijo. Vlada ima dalje tale program: Izdala bo drakonične ukrepe za preprečitev stavk in vsakršnih drugačnih delavskih gibanj, ki imajo za cilj motiti vojno proizvodnjo. Omejila bo porabo petroleja in povečala bo vojno proizvodnjo. Organizirala bo civilno življenje na temelju vojnega načrta, vlada pa bo zraven imela pravico, da si prilasti vse vojne industrije in da prekine popolnoma ali delno vsako delovanje industrije, ki ne služi vojaškim in vojni ciljem. Vlada bo izvedla tudi omejitve uvoza in bo dovoljevala uvažanje skrajno potrebnih stvari bodisi iz dominionov ali iz Anglije. Obenem je Menzies izrazil željo, da bi vlada smela nadzorovati tudi vojne dobičke in bi rada v ta namen ustanovila posebno stalno komisijo, v katero bi poslale svoje zastopnike vse avstralske stranke. Napovedal je tudi, da se bo davčno breme precej povečalo. Menzies je rekel, da bodo v tej vojni zmagale tiste države, ki znajo strniti vse svoje vojaške možnosti. Avstralec naj se bore z vsemi silami in sredstvi, kajti letos se bo odločilo, kdo bo zmagal v letu 1942.

Zahtevajte povsod naš list!

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

»Krasna noč za polovanje,« si je mislil Robin. Položil je roko na ključko vrtnih vrat... Srebrni trak se je zasvetil v zraku... Robin se je prav trenutek sklonil.

Nož se je zapil v vrata. Zagledal je drug tragal in skočil vstran, medtem ko je iz žepa potegnil samokres. Drugi nož ni zadel v vrata... videl je, da se je zapil v drevo. V temi onkraj ceste se je posvetilo... Pošlo je enkrat, dvakrat... Njegov samokres je odgovoril... Temna postava je skočila iz senca... Robin je vzel samokres v levo roko in ustrelil. Postava se je opotekla in padla.

Robin je planil skozi vrata in tekla proti hiši. Vrata so se odprla...

»Stopite v hišo!« je zaklical.

Miss Ellen ga je ubogala in se umaknila.

Planil je v vežo v tistem trenutku, ko je Oktobar prišel po stopnicah. Ničesar ni vprašala. V kotu veže je gorela majhna lučka. Skočila je k njej in jo ugasnila, medtem ko je Robin zaprl vrata.

Miss Ellen je bila vsa prepadena.

»Kaj se je zgodilo? Saj menda vendar ni po-
lelja?«

»Bila sta ona dva moža, o katerih sem vam
pripovedoval.«

Bil je nekoliko zasopel, a popolnoma miren.

»Lenny je zopet našel svoje nože. Najbrž me
je videl, ko sem jih vrgel v ribnik in jih je šel
iskat. Na to bi bil moral biti pripravljen. Toda

V treh vrstah...

V Novem mestu si je odsekala dva prsta, ko se je igral s sekuro, 4letni Dis Stanko.

Tudi v Novem mestu so nekaterim trgovcem zaprli trgovine, ker so prodajali po višjih cenah, kakor so bile določene.

Ljubljanska občina je kupila, kakor je znano, veliko posestvo na Fužinah. Večinoma travniški svet so sedaj preorali. 9 ha preoranih travnikov Metlika ima svojo carinarino. Carinarina je na metliškem kolodvoru. Metlika je obmejna po-
staja. Pri potovanju na Hrvaško je dovoljeno nesti s seboj 2000 din za vsako osebo, toda nobenih lir. — Pri odhodu iz Hrvaške pa je dovoljeno prineseti le 250 lir.

Na Hrvaškem bo smel vsak kmet saditi tobak v neomejenih količinah. Določene količine pa bo moral oddati monopolni upravi. Kdor pa bo dosegel najlepše uspehe pri tobaku, bo nagrajen.

Na Brezovici pri Ljubljani je bila italijanska zdravniška kolona in preiskala šolsko mladino. Z zadovoljstvom pa so zdravniški ugotovili, da je zdravstveno stanje otrok zelo povoljno.

Maribor bo priključenih 24 občin. Veliki Maribor bo imel sedaj 70.000 ljudi. Novo ozemlje bo segalo daleč v okolico Maribora.

Mesla ne smejo prodajati na štajerskem na svojo roko. Prepevdena je tudi prosta prodaja mleka. Proizvajalci ga morajo oddajati mlekarom, kjer ga posnamejo.

V Ptuj so prišli gorski pionirji. Pozdravil jih je župan Šarner.

Na Hrvaškem so bili prevedeni gojenci nared-
niki pehotne in pomorske akademije v poročniški
čin hrvaške vojske.

Rdečebraček ima nov samokres. Oni, katerega je
imel prej, je bil manjšega kalibra.

»Saj se ti vendar ni nič zgodilo?«

Oktobar ga je narahlo pobožala po roki in ta
nežnost ga je globoko ganila.

»Ne, ničesar se mi ni zgodilo... Pač pa se je
nekaj zgodilo enemu izmed njiju. Mislim, da je
bil to Lenny. Upam pa, da ni mrtev. Izredno sim-
patijo imam za soprogo jetniškega elektrotehni-
ka in bilo bi mi zelo neprijetno, če bi po moji krivdi
bila priključena za nov klobuk. Prepričati se
hočem.«

Sel je v jedilnico, ugasnil luč in odprl okno.
Previdno in brez najmanjšega šuma je skočil na
vrt. Sel je čez trato do mesta, kjer je miss Ellen
sežgala očetovo obleko. Za popoldne, ko je pre-
gledoval posestvo, je opazil tu majhna vrata, ki
niso bila popolnoma zaprta. Splazil se je skozi nje
in se zanašal na ozki poti, ki je vodila tik ob vrtnem
zidu. Na drugi strani pa je bila žična ograja.

Previdno se je plazil po tej poti. Od časa do
časa se je ustavljal in poslušal. Kmalu se je znašel
tik ceste. Preračunal je, da je ravno nasproti o-
nemu mestu, kjer je prej padla postava na tla...
Slišal je brnenje avtomobila, ki pa se je vedno
bolj izgubljalo v daljavi. Stopil je na rob ceste in
se skrbno ozrl na vse strani.

Cesta je bila prazna. V daljavi je videl rdečo
lučko, kakršno imajo avtomobili na zadnji strani.
Kmalu je tudi ta izginila. Iz previdnosti je vzel
samokres v levo. Ničesar ni hotel tvegati.

Nikogar ni bilo več... Niti v črni senčnici dreves,
onkraj ceste. Napadalec sta izginila. Počasi je ko-
rakal čez cesto. Lunin svet se je odbijal na nje-
govem samokresu. Nikjer najmanjšega šuma, naj-
manjšega glasu. Najbližja hiša je bila oddaljena

Z Goriške in Krasa

Neprilike s skritim mesom. Mestni živino-
zdravnik v Trstu je dobil brezimno obvestilo, da
je iz kleti delavskega konzuma izginilo nekaj
mesa. Pri pregledu se je ugotovilo, da je bilo v
ledenici konzuma mesto 158 kilogramov le 107 kg.
Meso je bilo prejšnji dan žigosano in zaklenjeno
v ledenico. Takoj je bil zaslišan vodja konzumne
mesnice Albin Sanein, ki ga je zavračal, da je
popolnoma nedolžen. Kmalu pa je bil Sanein po-
klican ponovno na policijo, kajti medtem je prišlo
v urad obvestilo, da je bilo vse manjkajoče meso
spet postavljeno na svoje mesto. Pri ponovnem
zaslišanju je Sanein priznal, da je vzel meso iz
ledenice, katero je odklenil s ponarejenim klju-
čem, in ga odnesel na dom za svojo družino.

Moko je izmaknil. V Trstu je imel delavec
Franc Sluga opravke pri železnih vagonih na
postaji. V enem vozu je videl več vrečk moke in
eno od njih načel. Deset kilogramov moke je
nato odnesel prodat k nekemu špeerskemu tr-
govcu. Ker se mu je pa blago zadelo sumljivo,
je trgovca delavca prijavil. Policija je potem ugo-
tovila, kje je delavec dobil moko.

Novice iz Države

Prometne nesreče v lanskem letu. V lanskem
letu je število prometnih nesreč v Italiji padlo.
Največ prometnih nesreč na svetu zaznamujejo
Združene države ameriške, kjer zahteva nagli pro-
met letno po 100.000 žrtev. Lani je bilo v vsej
Italiji pri prometnih nesrečah prizadetih 28.538
ljudi, od katerih jih je podleglo poškodbam 1787.
V predlanskem letu je bilo ponesrečenec 35.508,
od katerih jih je umrlo 2198. Zmanjšanje števila
prometnih nesreč gre v glavnem na račun obla-
stvenih odredb za omejitve avtomobilskega pro-
meta. Leta 1938 je bilo vseh prometnih nesreč
31.265. Kakor je naraščala motorizacija prometa,
tako se je dvigalo tudi število prometnih nesreč.
Leta 1928 je bilo smrtnih nesreč 2127, leta 1934
pa že 3726.

Zidarski oder se je podr. V prostorih družbe
»Scalera film« v Rimu so postavljali oder in ku-
lise, da bi posneli nek filmski prizor. Delavci so
oder že postavili, ko se je konstrukcija nenadoma
zamajala in se podr. Z njo vred je padlo osem
delavcev, ki so se vsi bolj ali manj poškodovali.

Več nemških dušeslovcev je obiskovalo te dni
razne dušeslovne zavode v Milanu. Nemške znan-
stvenike je vodil prof. Kroh, ki je predsednik nem-
škega psihološkega združenja. Med drugimi znan-
stveniki je bil tudi general von Voss, ki je vodi-
tel dušeslovne službe pri vodstvu nemške vojske.
Pred vsem so si Nemci ogledali zavod za po-
kusno dušeslovje na katoliški univerzi v Milanu.
Zavod jim je razkazal rektor pater Gumelli.

Poslušalec tujih postaj obsojen. Pred sodi-
ščem v Firenci se je nedavno zagovarjal mehanik
Luigi Landeschi, ki je letos februarja doma več-
krat poslušal radijske oddaje londonskega radia
in potem novice razširal med delavci v isti de-
lavnici. Sodišče ga je obsodilo na štiri mesece za-
pora in na denarno kazen 1000 lir.

Za povečanje prometa skozi Reko. Pred dese-
timi dnevi je zasedala v Budimpešti mešana ita-
ljansko-madžarska komisija, ki je razpravljala o
požitvi madžarskega izvoza skozi reško prista-
nišče. Po priključitvi novih pokrajin je dobila
Madžarska večje možnosti za izvoz svojega blaga
skozi Reko, po drugi strani pa je pridobila Reka
s priključitvijo sušaškega pristanišča možnost, da
zadosti vsem zahtevam, ki bi jih madžarska iz-
vozna trgovina imela do Reke in njenega prista-
nišča. Govorili so tudi o tem, da bi Madžari do-
bili v Reki svojo carinsko postajo, da bi uvoženo
blago kar tam ocarinili. Kakor poročajo italijan-
ski listi, so pogajanja potekala ugodno in so Ma-
žari pokazali popolno razumevanje za italijanske
predloge in za požitve prometa skozi Reko.

Elektrika jo je ubila. 78-letna starka Clemen-
tina Zandoni iz Padove se je na postaji električ-
ne železnice dotaknila žice z visoko napetostjo.
Sunelektričnega toka jo je vrgel na tla in ubil.
Vsi poskusi z umetnim dihanjem so bili zaman.

Opozorilo »Prevoda«!

Ljubljana, 19. junija.

Naproseni smo od Preskrbovalnega urada Vi-
sokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino, da
priobčimo naslednje:

Ureditve potrošnje živil. Razdeljevanje ra-
cioniranih živil (krušna moka, testenine in riž) se
bo zavleklo za nekaj dni, ker še ni na razpolago
potrebnih podatkov glede količin.

Zaradi tega je torej važno, da se pravočasno
izvrši prijava potrebnih količin gornjih živil za
mesec julij, in sicer potem naročilnih listov
(»listki za zapise«), ki jih je treba oddati na desni
strani živilske nakaznice za mesec junij.

Za Ljubljano pa veljajo »navodila, dana in
priobčena v časopisu od Mestnega preskrboval-
nega urada. Torej bo Mestni preskrbovalni urad
razdelil nakaznice danes kot je bilo objavljeno.

najmanj četrtilje. Brez dvoma se ob tem času
niče ne bo prikazal na cesto. Bolj verjetno pa je
bilo, da bo kdo telefonično obvestil policijo o stre-
ljanju.

Kje neki je padel Lenny?... Opogumil se je
in prižgal žveplenko... A takoj jo je zopet ugasnil,
ker je zaslišal bližajoče se korake.

Bila je Oktobar. Ogrnila si je star plašč preko
ramen. Bila je v sami nočni srajci in bosa.

»Vrni se v hišo!« ji je zašepetal.

»Ne bodi vendar tak divjak,« ga je zavrnila.

»Saj so oni že odšli. Videla sem, kako so nekoga
odnesli v avtomobil, nato pa so se odpravili proti
Ogdensburgu. Sla sem v svojo spalnico in vse na-
tančno videla skozi okno. Res je treba več poguma
in več premetenosti, da človek spleza čez vrtno
ogrobo. A videla sem pa le več kot ti. Ali ni to
Lennyjev nož? Našla sem ga zataknjenega v drevo
poleg vrtnih vrat.«

Dolg nož se je zablestel v njeni roki.

On pa ji je pomignil, naj molči, in pristuhnul.

»Policiji avtomobil prihaja.«

Stekla sta v hišo in zaprla vrata za seboj.

Miss Ellen ju je pričakovala v veži. Trepetala je
še in se komaj držala pokonci od utrujenosti.

»Ali bodo prišli sem?« je vprašala, ko ji je
Robin vse povedal.

»Najbrž bodo prišli poizvedovat. Najbolj pa-
metno je, da jim rečete, da ste slišali streljanje.
Oktobar naj gre zopet v posteljo. Ne verjamem,
da bi prišli preiskovat hišo. Zelo prav bi bilo,
da bi vi šli na cesto, ko pridejo; tako se najlaže
izognemo vsem nevarnostim.«

Prikimala je. Saj je bila tako zelo pogumna!

Ko je prispela policija in poleg nje še duca
prebivalcev iz bližnjih hiš, je Miss Ellen bila že

Sestanek generala Wavella s poveljnikom britanskih čet v Indiji

Lisbona, 19. junija. s. Britanska agencija »Ex-
change« poroča iz Simle, da se je general Wavell,
vrhovni poveljnik britanskih čet na Bliznjem
Vzhodu, sestal v Basri z generalom Auchinlehom,
vrhovnim poveljnikom britanskih čet v Indiji. Oba
angleška poveljnika sta razpravljala o strateški-
nem položaju v ozemlju med Sredozemskim mor-
jem in Perzijskim zalivom po dogodkih v zadnjih
meseceh. Po navodilih Glavnega britanskega voj-
nega stana sta govorila tudi o obrambi Indije.
To vprašanje je prišlo v razpravo že ob izbruhu
vojne in so bili nato izdani razni varnostni ukre-
pi, ki pa so dejansko sedaj še v razvoju. Do se-
stanka v Basri je prišlo zaradi tega, ker so bili
ta teden vsi britanski ukrepi usmerjeni v to, da
se ojači obramba Indije, Singaporeja in Burme,
vendar pa so Britanci mnenja, da je treba naj-
prej ojačiti obrambo severne in zahodne Indije.
Indija je najvažnejša zakladnica surovin za an-
gleški imperij in središče imperialnih prometnih
zvez. »Exchange« trdi, da se Indija naglo pri-
pravlja na akcijo, če bi bila neposredno ogrožena.
Sklepi v Basri niso bili objavljeni za javnost, če-
prav agencija »Exchange« poudarja, da sta se ge-
nerala Wavell in Auchinlech v načelu zedinila o
obrambi Iraka in o kompetencah civilnih in vo-
jaških oblasti v Indiji. Generala sta govorila tudi
o vprašanju indijskih čet in posebno o položaju
Afganistana.

</

Med njivami in razori na Ljubljanskem polju

Mnogo dosedaj neizrabljene zemlje je zorane in posajene

Ljubljana, 19. junija.

Ce te zanese pot na Ljubljansko polje, boš mogel z veseljem ugotoviti, da so imela priporočila, naj se ljudje lotijo poljedeljstva in nasade čim več, res popoln uspeh.

Ni še dosti čez drugo uro popoldne, ko že vidiš hiteti mestne »kmetovalce« na svoje njive in polja. Po večini so na kolesih. Na krmilu imajo kmečki »cekar«, ob kolesu pa pritrjeno motiko ali kakšno drugo poljsko orodje in hite, da izrabijo čim boljše svoj prosti čas. Na njivah hite z okopavanjem krompirjevih gred. Prav takšno skrb posvečajo tudi drugim poljskim sadjem, ki so jih zarana spomladi posadili, da bi bili čim bolj poskrbljeni z domačimi pridelki, ko bo za hrano morda bolj trda, ali pa vsaj ne bo treba tako drago plačevati kot na trgu. Delo na polju pa ni za mestne kmetovalce ne le donosno, ampak tudi zdravo. Srajo na polju slečejo, mnogi imajo tudi kratke, lahke hlače in tako delajo vse popoldne na soncu in na svežem zraku. V aktivki nosijo s seboj kos kruha in za nameček še kos mesnatega prigrizka. Nekateri »kofetarji« pa ne pozabijo vzeti s seboj svojo »termos«. Katerim pa ni, da bi nosili s seboj in ki so malo bolj pri cvenku, jo pa po končanem delu mahnejo v bližnjo gostilno na dva deci in na pol klobase. Sicer si tega priboljška ne privoščijo vsak dan, kadar gredo »na polje«, kajti sicer bi bil krompir nazadnje predrag. Ko opravijo delo za ta dan, že preračunavajo, kaj bodo delali jutri, koliko razorov jim ostane še neokopanih in koliko dni jim bo »še vzel« krompir, koliko fižol, koliko zelje ali druga zelenjava. S sosedi razpravljajo le o letini, o sadežih, o zorenju, kakor da bi jim bila njiva že od nekdaj edini rednik.

Kako lepo je hoditi med urejenimi njivami, plodnimi razori na Ljubljanskem polju. Vse je v najbujnejšem zelenju. Vse hrsti, vse poganja kakor za stavo, vse gre v klasje in sad. Obdelan je vsak košček zemlje. Krompirjeve njive se vrste druga ob drugi, ker so se ljudje prav dobro zavedali, da je krompir poglavino hranilo. Ljudje pravijo: da bo le krompirja dovolj, pa bo vse dobro. In kakor kaže letina, bo krompir letos dobro obrodil. Zaradi krompirja nam ni treba imeti skrbi. Toda, ne smemo hvaliti dneva pred večerom. Le Boga prosimo, da nas ne bo kaznoval s kakšno točo ali drugimi vremenskimi neizodgovornostmi.

Po njivah je videti sem in tja kar cele kopice fižolovih prekelj, po katerih se vije fižol. Tudi fižola je precej zasajenega. Visoko je zrastle že rž, pšenica in druga žita. Klasje je bogato in polno. Vreme je sedaj kakor nalašč

za rast. Dežja je bilo dovolj, sedaj pa sonce opravlja svoje koristno delo. Tudi pese in zelja je precej na Ljubljanskem polju. Kar pa ni obdelanega polja in zasajenega s poljskimi sadeži, je pa travnik. Trava je gosta in košata. Visoka je skoraj tako, da se človek do polovice skriva v njej. Kosa je že začela peti in trava pada. Kako opojno dehti trava, ki je pokošena in razmetana po travniku, da se posuši na vročem soncu. Mnogi kmetje je spravljajo že v kupe in tudi v mestu že vidimo, kako kmetje, ki imajo svoje travnike na Barju, vozijo do vrha

Ljubljanski velesejem bo od 4. do 13. oktobra

pod pokroviteljstvom Eksc. Visokega komisarja Emilia Graziolia

Ljubljana, 19. junija. s. Eksc. Visoki Komisar za Ljubljanski pokrajino je določil, da bo Ljubljanski velesejem od 4. do 13. oktobra. Velesejem, ki predstavlja za mesto sijajno revijo trgovine in industrije, bo letos pod visokim pokroviteljstvom Visokega Komisarja, posebno blagohotno pa se je zanj zanimala tudi Fašistična vlada. S tem je velesejmu dana prilika za vsestranski razvoj, dovršili pa se bodo tudi novi paviljoni. Ta manife-

naložene vozove sena na svoje domove.

Vesel se vračša v mesto, saj si se naužil svežega zraka, toplega sonca in videl, kako se brigajo vsi, da bi bila zemlja res čim bolj obdelana, da bi rodila čim več sadov, da ne bi gledali v bodočnost morda s preveliko skrbjo. Če je povsod tako obdelana zemlja, kakor je Ljubljansko polje, pa bomo imeli hrane še precej. »Mestni kmet« pa bo tudi zadovoljen, ko bo lahko iz lastne kleti vzjel letos, morda prvič, krompir, ki ga je pridelal na svoji zemlji in s svojimi rokami. In ali mu ne bo teknil mnogo bolj, kakor če bi ga kupil? Prav gotovo. Kar verjamejo tistemu, ki nam je dejal, da se bo odslej vsako leto lotil kmetovanja, tako se mu je priljubilo. In dvomimo, da bi bil to edini, ki se je tako izrazil.

Ali je Mrakovo novo delo resnična žaloigra?

Ljubljana, 19. junija.

Ob priliki predstave Mrakove tragedije »Sini Starega Rimljan« sem čul glasove, češ da to delo ni prava tragedija. K temu bi rad izrazil nekaj misli o bistvu tragedije s posebnim ozirom na novo Mrakovo delo.

Žaloigra v pravem smislu besede mora biti delo, ki v skrajno enotnem in tudi preciznem okviru predstavlja pogubo človeka v borbi z usodnostjo. V žaloigri ne gre za kapriciozno stremljenje posameznika ali skupine, ampak za njihov iz narave rastoč gon, ki jim prepoveduje vsako stranpot, jih tira v pogin in jih tako napravi za mučeniško usodnost, predstavljajoče v svoji žaloigri dobo in okolič. Gre še za stopnjo, Kalvarija individua je toliko tragičnejša, kolikor obupnejša, neizprosnejša je njegova borba z višjimi silami. Usodnost torej. Usodnost Sofoklejeve tragedije, Hamleta (Hamlet sledi zgolj svojemu notranjemu nagonu) usodnost Kleista in če ho-

stacija bo predstavljala tudi prvi stik z industrijo in trgovino drugih delov Kraljevine. Istočasno imamo nalogo, da poda prebivalcem Pokrajine obsežen pregled narodne proizvodnje vseh različnih izdelkov in pridelkov. Razstava najboljših proizvodov bo dala obiskovalcem nove Pokrajine priliko, da se seznani s proizvodnjo novih ozemelj in z njihovimi poljedelskimi, tehničnimi in industrijskimi zakladi.

Že tudi usodnost v Rostandovi komediji Cyrano de Bergerac. Dogaanje Mrakovega dela prepaja enotno ozračje. Ozračje starega, slovenskega in v svojem bistvu katoliškega doma, ki je v razpadu. Iz tragične očetove krivde (smrt prve žene) se razraščajo posledice v nedogled. Nad otroki lebdi kri, zavest vseobče krivde jih razkrajja in oni postajajo delci v ogromni igri usode. Oče (Stari Rimljan) je monumentalen v svojem poslednjem, najobupnejšem trenutku. Sin se bori za monumentalno očetovo vrsto, toda pod dojmom očetove in svoje krivde in pod vplivom razkroja dobe propade tudi sam. On se bori za očistitve svoje narave kljub zavesti, »da je stari Rimljan vse v naprej določil. Razkroj povzroči, oziroma pospeši žena, ki je v svojem stremljenju tudi absolutno tragična. V njej je neodoljiv notranji nagon, ki je zavestno graječ, žalilob pa se vsa njegova dejanja izteko v uničevanje. Tako se obe glavni naturi borita za neko rešitev doma, katerega popolno skladno in katoliško bistvo še predstavlja duhovnik Francelj. Tragična, neizogibna in absolutna borba teh ljudi za svoje osebno očistitve in rešitev doma (Perdijeva zavest o grštvi lastne nature!) prepušča, da je Mrakovo delo resnična tragedija. To je večina občinstva tudi občutila.

Izpred novomeškega okrožnega sodišča

Novo mesto, 18. junija.

Včeraj je imel mali senat tukajšnjega okrožnega sodišča posla s staro kriminalno zadevo, o kateri je novomeško okrožno sodišče razpravljalo že 20. oktobra lanskega leta. Pri takratni razpravi je bil obtoženec Andrej Colnar iz Kočevja obsojen na daljšo nepogojno zaporno kazen, zoper katero se je po svojem zagovorniku pritožil na vrhovno sodišče, ki je reviziji ugodilo in naložilo okrožnemu sodišču, naj izvede novo razpravo.

Malemu senatu je pri tej razpravi predsedoval g. Cerček, obtožbo pa je zastopal državni tožilec g. J. Prijatelj, ki je ponovil svojo prvo obtožbo, ki pripoveduje nekako naslednje:

Leta 1931 se je v Kočevju kot delavec v tekstilni tovarni naselil Andrej Colnar, ki se je rodil leta 1908 na Hrvaškem. Mož se je leta 1935 oženil in si takrat v Mestnem logu postavil leseno kočjo, kjer je stanoval s svojo družino. Njegovi skromni kočiji je delal družbo ciganska šator, ki si ga je v bližini postavila ciganska družina Antona Hudoroviča. S to cigansko družino je Colnar živel v miru vse do meseca septembra lanskega leta. Takrat so člani ciganske družine pričeli Colnarja obrekovati. Nad tem obrekovanjem se je Colnar dne 23. septembra ob priliki, ko je v bližini šatora kosil travo, pritožil Justini iz rodu Hudorovičev. Justina je o tej pritožbi obvestila svoje sorodnike, ki so se nad tem močno razburjali ter so Colnarja pričeli zmerjati in izživati. To ga je toliko ujezilo, da je s koso v roki stopil proti njim. Nastal je prepir, v katerem so Colnarja podrli na tla in ga pretepli. Colnarju se je posrečilo, da se jim je izmaknil in pobegnil proti domu, kjer je vzel pištolo in nato iz nje proti ciganski gručici oddal dva strela, katerih je eden zadel 14-letno Justino, ki je zaradi notranje izkrvavitve na mestu umrla.

Obtožnica je izključevala silobran in usmritev iz malomarnosti. Na podlagi te obtožbe je bil Colnar pri prvi razpravi tudi nepogojno obsojen. Pri današnji razpravi se je obtoženec zagovarjal, da je dejanje storil v veliki razburjenosti in da ni imel namena koga ustreliti, marveč da je hotel cigane le prestrašiti in tako zagotoviti varnost lastne osebe in svoje družine. Obtoženec je zlasti poudarjal, da je takoj odšel k orožnikom in jim poročal o konfliktu, ki ga je imel s cigani, in da je za smrt Justine Hudorovičeve izvedel šele, ko se je skupaj z orožniki vrnil na kraj prepira.

Pri razpravi so nato še prebrali izpovedi raznih prič, ki so vse, razen ene, izpovedale ugodno

Koledar

Danes, četrtek, 19. junija: Ger. in Prot. Petek, 20. junija: Srce Jez.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

Dobrodelni koncert v korist Rdečega križa pripravlja pevski zbor »Ljubljanskega zvonca« za dan 7. julija v Filharmoniji. Opozorjamo na ta koncert razna p. t. društva s prošnjo, naj pri določitvi event. svojih prirediteljstev upoštevajo označeni datum ter tako podpro prizadevanje Rdečega križa, ki je prav v zadnjem času postavljen pod nove in važne socialne naloge.

Absolventi Glasbene akademije Rijja Roegerjeva, Zorka Bradačeva in Žižmond Janez bodo izvedli spored druge skupne produkcije, ki bo jutri ob pol 19 v veliki filharmonični dvorani v korist brezposelnim slovenskim glasbenikom ter bo obsegal Bach-Taussigovo »Toccato in fuga v d-molu«, Scarlattijevo »Suite«, Veracinijevo »Sonato v e-molu« za violino, Severacov »En Tartane«, Gregorčev »Arietto in kolo«, Bruchov violinski koncert v g-molu, Debussyjeve »Danseuses de Deephees«, »La Fille aux cheveux de lin« in »Reflets dans l'eau« in Haydnov »Klavirski koncert v D-duru, ki ga bo pod vodstvom abs. Hubada spremljal orkester GA. Navedeni absolventi so iz šol profesorjev A. Ravnika, Zarnikove, Pfeiferja in dr. Švare. Vstopina za občinstvo 15 din, za vo-jake 8 din, za dijake pa 3 din; sporedi so na razpolago v predprodaji v Matični knjižarni. Na kvalitativno glasbeno prireditev najvišjega slovenskega glasbenega zavoda opozarjamo.

Obvezniki pasivne obrambe, ki so opravljali službo po posameznih rajonih, so dobili posebne narokavne trakove z grbom mesta Ljubljane in z oznako službe, ki so jo opravljali. Ti trakovi so last mestne občine Ljubljanske ter uradno znamenje zaščite, seveda so bili pa posameznikom samo posojeni za tisti čas, ko so v službi. Zato pa ni dopustno, da bi si zasebniki te trakove pridržali. Zato spet opozarjamo, da morajo vsi, ki jih še imajo, te trakove takoj vrniti mestnemu zaščitnemu uradu, soba 44 v I. nadstropju mestnega magistrata na Mestnem trgu 2. Kdor pa tega »raku« ne bo vrnil do 27. t. m., bo kaznovan.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 19.30:

Četrtek, 19. junija: Bog z vami, mlada leta! Red Četrtek.

Petek, 20. junija ob 15. uri: Revizor. Izven. Cene od 14 din navzdol. — Ob 19.30: Via mala. Izven. Cene od 20 din navzdol. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev.

Sobota, 21. junija: Lepa Vida. Izven. Cene od 14 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 19:

Četrtek, 19. junija: Traviata. Izven. Goslovanje kor-laturke Alde Nonijev in tenorista Anatola Manoševega.

E. I. A. R. Radio Ljubljana

Četrtek, 19. junija.

7.30 Radijsko poročilo v slovenščini. — 7.45 Operetna glasba. — 8.15 Radijsko poročilo. — 12.30 Radijsko poročilo v slovenščini. — 12.45 Slovenska glasba. — 13. Napoved časa, radijsko poročilo. — 13.15 Vojno poročilo v slovenščini. — 13.17 Operetni zbori. — 14 Radijsko poročilo. — 14.15 Izmenjalni koncert z Némőj. — 14.15 Radijsko poročilo v slovenščini. — 17.15—18 Koncert pod vodstvom Gaudiosija. — 19.30 Radijsko poročilo v slovenščini. — 19.45 Operetna glasba. — 20 Napoved časa, radijsko poročilo. — 20.40 Mavrica pesmi. — 21.15 Simfonični koncert pod vodstvom Schurichta. — 22.20 Slovenska glasba. — 22.45 Radijsko poročilo v slovenščini

Praška domača mast čisti in zdravi rane. Dobi se v vseh lekarnah. R. d. št. 2/41.

Konj pram, 150-176, številka na kopitu 23, z belo liso na čelu in obeh zadnjih nogah nad kopitom, je bil razpuščen v okolici Mokronoga. Lastnik Jože Rijavec, Vel. Loka 34, p. Višnja gora, vojni invalid, ki mu je bil konj edini vir zaslužka, prosi za obvestilo, kje se konj nahaja.

Rappresentante

propagandista specialità stveno specialiteto iče Iubiana. Scrivere: mo za Ljubljano. Pisati: Laboratorio nazionale biocromoterapia, Via X Giugno, Genova

Zastopnika

za obtoženca. Prebrano je bilo tudi poročilo kočevskih orožnikov, iz katerega je bilo razvidno, da so tamonjhi cigani zelo nasilni. Na to nasilnost se je v svojem zagovoru skliceval tudi obtoženec in v zvezi s tem opravičeval svojo veliko razburjenost, ki ga je zapeljala v nepremišljeno dejanje. Sodišče je Colnarju odmerilo 6 mesecev zapor, pogojno na tri leta. Obtoženec se je s sodbo zadovoljil in se odpovedal vsem pravnim lekem.

Charlie Chan v San Franciscu

»Ta tvoja izjava utegne biti pomebna,« je dejal Kirk. »Čudno je, da je sir Frederik tedaj, ko me je zaprosil, naj povabim tudi zakonski par Andberry, trdil, da ju pozna. Vse skupaj bom povedal gospodični Morrow.«

»Kaj pa to njo briga?« je vprašala stara gospa.

»Državni tožilec je njej poveril vodstvo preiskave.«

»Kaj? Hočeš reči, da je tako resno stvar poveril...«

»Pomiri se mama. Gospodična Morrow je zelo resnoba mlada ženska.«

»Nemogoče! Saj je preveč lepa.«

»So pa tudi izjeme.«

Gospa je ostro pogledala Kirka.

»Pazi, otrok moj.«

»Česa naj se pazim?«

»Pri Kirkovih vsi moški kažejo preveliko nagnjenje do pametnih žensk.«

Verjetno po tistem zakonu, da se nasprotja privlačijo. Tako sem tudi jaz prišla v vašo družino.«

»Sicer pa ti nisi bila preveč grda.«

»Nisem dragi prijatelj. Vsaj te napake mi ne bo mogel očitati novi rednik. Povej gospodični Morrow vse, kar sem ti pripovedovala o gospej Andberry.«

Toda zdi se mi, da me je slišal član glavnega preiskovalnega odbora, gospod Chan? Vstala je in se obrnila proti detektivu. »Zjutraj sem pisala svoji prijateljici Sally Jordan in ji rekla, da boš verjetno zaradi dela morali ostati v San Franciscu.«

»Vsa celina se smeje trudnemu poštarju, ki svojega letnega odmora ne zna drugače izrabiti, kakor da neprestano pešači. Osebo nimam nič proti temu, vendar bi se vseeno rad vrnil v Honolulu.«

»To zavisi samo od vas,« je nenadno rekla gospa Kirkova. »Pohitite s to afero, potem pa bežite prej, preden se pojavi spet nova. Jaz sedaj hitim v svoj klub. Barry, obvešča me o vsem, kar se bo dogodilo. To je v zadnjih dvajsetih letih prva razburljiva afera v našem kraju in zato ne bi rada videla, če bi mi ušla samo ena podrobnost.«

Kirk jo je pospremil, potem se pa vrnil v salon. Zgodnji zimski mrak se je že spuščal, ko je mladenič prižgal svečnike.

»Po vsem tem se vidi, da se bode

tudi mala Eliane Andberry pojavila na pozornici,« je rekel. »Snoči je bila videti zelo razburjena... celo prej, preden je videla tistega moža, ki je pobegnil po pomožni lestvi... če ga je sploh videla. Vse bom sporočil gospodični Morrow. Kaj mislite o tem vi, gospod Chan?«

»Drugače niti storiti ne morete,« je ravnodušno odgovoril Kitajec.

»Ali vas ta mlada gospa sploh ne zanima?«

»Mene mnogo bolj zanima polkovnik Beaton. To je čuden človek.«

Kirk je pogledal na uro.

»Oprostite mi, gospod Chan. Danes bom večerjal z nekim prijateljem v Cosmopolitan Clubu. Obljubil sem mu že pred večer.«

»Ne bi vam rad zmešal načrtov. Povejte mi... ali ste že opazili polkovnika Beata v klubu?«

»Sem. Nekdo mu je dal vabilo. Srečal sem ga že večkrat. Tudi vi morate enkrat z menoj v klub, g. Chan.«

»To bo zame posebna čast.«

»Paradi vam bo pripravil večerjo.«

»Nikar se ne trudite preveč. Po večerajšnjem dogodku je vaše osebje pač zaslužilo kratek odmor. Preveč dobro živim na vaše stroške. Danes pa bom večerjal v mestu.«

»Kakor vam je ljubo.«

Kirk je odšel v svojo sobo in pustil Chana, da je bral.

Okrog pol sedmih je Chan odšel iz hiše. Večerjal je v skromni restavraciji, nato pa se namenil v kitajski del mesta.

V kitajskem delu mesta poteka vse življenje v glavnem ponoči. Trgovine so bile še vse lope razsvetljene in polne kupujočega občinstva. Zunaj so se množice sprehajalcev prerivale po pločnikih. Mladina je bila oblečena po zgledu belcev, starejši pa so nosili tradicionalne jopice iz črnega blaga, hlače po kitajski modi, na nogah pa so imeli klobučevinaste copate. Sem pa tja si videl dostojanstveno Kitajko, ki gotovo nikdar ni mislila na to, da bi spremenila oblike svojega telesa. V množici so se posebno odražale mladenke z bleščočimi črnimi očmi.

Chan se je ustavil na vogalu in se povzpelo po stopnicah, ki so mu bile dobro znane.

V kitajščini ga ni izrazil za pojem »presenečenje«. Zato je Chan Ki-Lin popolnoma mirno in nepresenečen sprejel svojega rojaka, čeprav sta se bila zjutraj drug od drugega že poslovila.

»Spet sem tukaj,« je rekel Chan v kitajščini. »Zjutraj sem mislil, da se bom odpeljal, toda usoda je hotela drugače.«

»Vstopi,« mu je rekel rojak. »V moji hiši si vedno dobrodošel. Stori mi to čast in sedi na ta strašni stol.«

»Ti si preveč ljubezniv,« je odgovoril Chan. »Kakor si najbrž že sam uganil, se mbil tudi tokrat žrtev svojega poklica. Računam, da boš tako dober in mi boš nekaj pojasnil.«

Ki-Lin je pogledal svojo belo bradico. Niti najmanj ni odobral polkica svojega rojaka in Chan je to dobro vedel.

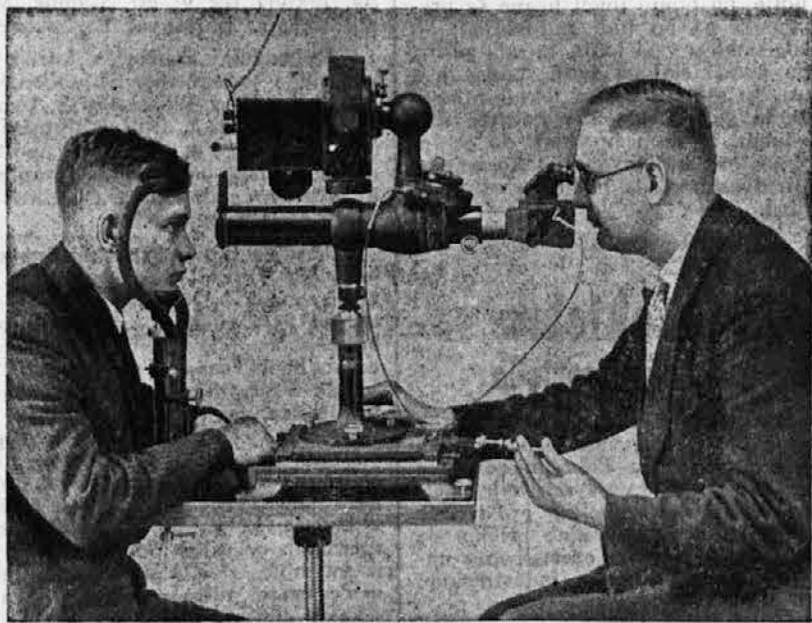
»Ti torej spet delaš za policijo teh belih zločedev?«

»Na žalost spet. Toda ne zahtevam od tebe, da bi izdal svojega sonarodnjaka. Zastavljam ti bom samo kratko nedolžno vprašanje. Ali poznaš ti nekega Li-Gunga, ki je v času svojega bivanja v San Franciscu stanoval pri svojih sorodnikih v Jackson Streetu?«

»Nikoli ga nisem videl, vendar sem o njem slišal v hiši Tonga. Ta Li-Gung je veliko potoval po zemljah. Od nedavnega stanuje tukaj pri svojem rojaku Henriku Liju, uvozniku pletenin, ki živi po ameriškanski modi v neki veliki hiši v Jackson Streetu. »Dom Vzhoda« se imenuje ta stavba. Jaz tam še nikoli nisem bil, toda zdi se mi, da ima kopatnice in druge neumnosti, ki jih beli norci imenujejo svojo civilizacijo.«

V umorjenčevem očesu je slika morilca!

Treba je samo imeti tak fotografski aparat, s katerim je mogoče slikati očesno mrežnico

Človeška iznajdljivost res ne pozna nobenih meja, vsaj tako se nam zdi, ko dan za dnem bremo o vedno novih preseljenih izumih na najrazličnejših poljih. Neverjetno iznajdljiv je zadnje čase postal človek celo na polju kriminalistike. Hotel je na vsak način najti način, kako bi se dalo zanesljivo ugotoviti zločinca, ki je koga umoril.

Ker mrtvec, žrtev zločina, sam ne more več povedati, komu je bilo v napotje njegovo življenje, se je policija v primerih, ko ni bilo drugih prič, ki bi zanesljivo izdale ime zločinca, začela precej uspešno posluževati načina ugotavljanja na podlagi prstnih odtisov, ki jih jemlje osumljenec. Toda, kaj tedaj, kadar je zločin izveden s tolikšno prekanostjo, da niti ni mogoče koga osumiti. V takšnih primerih je doslej navadno vselej preteklo precej časa, predno so pravemu zločincu prišli na sled, če so sploh kdaj prišli. Mnogo umorov je tako ostalo kljub skrbnemu iskanju in prizadevanju policijskih oblasti nepojasnjenih in je zločinec ostal brez kazni ter še danes morda velja za najbolj poštenega in mirnega človeka kljub temu, da ima na vesti najgrši zločin.

Toda znanost in z njo iznajdljivost gresta svojo pot naprej. Nekomu se je porodila misel, kako bi se dalo doseči, da bi umorjenec le sam povedal, kdo je bil tisti zločinec, ki mu je bilo napoti nje-

govo življenje. Nespametna misel, boste rekli. Res, kako naj mrtvec govori! Toda, saj vendar ni ravno treba, da bi moral govoriti in z besedo izdati svojega napadalca. Morda se pa le da doseči še na kak drug način. In ta način so nazadnje tudi poiskali.

Ugotovljeno je zdaj, da ostanejo na mrežici človekovega očesa vtisnjene vsaj za nekaj časa slike zunanjega sveta, ki jih je oko malo prej gledalo. Zadnja slika, ki jo je torej dojel umorjenčev oko in jo ohranilo vtisnjeno na svoji mrežnici, bi potemtakem z vso gotovostjo predstavljala vprav zločinca, ki ima na vesti življenje nesrečne žrtve.

Treba je bilo izumiti samo še fotografski aparat, s katerim bi bilo mogoče posneti z mrežnice človekovega očesa slike, ki so tam odtisnjene. To pa ni bilo več tako težavno, saj je fotografska umetnost tudi že izredno napredovala. Gornja naša slika predstavlja tak fotografski aparat, s katerim je mogoče posneti sliko, ki je odtisnjena na mrežnici človeškega očesa. Na njej sta sicer predočena dva živa človeka. Prvi fotografira slike, ki jih oko drugega pravkar dojemata. Toda če je dognano, da slike ostanejo vsaj nekaj časa odtisnjene tudi v pravkar ugaslem očesu, potem tudi ni več težko posneti tiste, ki jo je še živo oko kot zadnjo gledalo. To pa je v našem primeru slika morilca.

Bolgarija in njeno domače zlato

Na dan predelajo do sto ton zlatonosne mineralne snovi, iz ene tone pa dobe 13 gr čistega zlata

Iz bolgarske prestolnice Sofije je prispelo zanimivo poročilo o bolgarskih zlatih rudnikih in p-njihovem dosedanjem izkoriščanju. Med drugim pravi to poročilo, da so se šele pred tremi leti začela dela za izkoriščanje prvega zlatonosnega bolgarskega rudnika. Na leto nakopljejo v tem rudniku do 300 kg zlata. V posebnih napravah predelajo vsak dan kakšnih sto ton zlatonosne mineralne snovi. Iz vsake tone takine hribine pa dobe skoraj 13 gramov čistega zlata. Bolgarski

rudniki imajo v celem 80.000 ton mineralne snovi, ki vsebuje zlato. Tako vsaj računajo po sedanjih cenitvah. Poleg tega je precej zlata tudi v pesku, ki ga reke in potoki nosijo s seboj ali pa so ga že odložile za vselej v obliki naplavin, proda, peščenjaka, kristalatega škrljeveca in podobno. Približno polovico mineralnih snovi, ki imajo v sebi zlato, Bolgarija izvažata, namesto njih pa dobiva iz tujine druge surovine, ki jih bolgarska industrija potrebuje.

Letalova vratca so sama letela 50 km daleč

Nenavaden dogodek, ki je vzbudil med prebivalci portugalskega mesteca Lagos mnogo hrupa

Prebivalci Lagosa, mesteca ob južni portugaljski obali, so pred nekaj dnevi doživeli senzacijo posebne vrste. Proti večeru so opazili nad mestom nek čuden predmet, ki se je zasvetil v zahajajočem soncu, praval nekaj časa po zraku, nato pa s precejšnjim truščem padel na neko hišo ter hudo poškodoval njeno streho. Ta čudna »bomba«, ki je priletela z neba, ni bila nič drugega, kot aluminijasta vrata, kakršna imajo letala. Že nekaj časa pa ni bilo v teh krajih slišati, da bi tod letelo kakšno letalo. Zato je bila vsa stvar še bolj zagonetna. Šele po dobrem tednu so to zapleteno uganko rešili. V poročilu mornarskega poveljnika za dotično področje je bilo namreč zapisano, da je neko vojaško vodno letalo izgubilo med potjo aluminijasta vratca, ko je letelo nad morjem kakih 50 kilometrov od obale, kjer stoji mestece Lagos.

Letalova aluminijasta vratca so torej letela

sama dalje in preletela celih 50 km, preden so padla na tla. Res je, da aluminij ni posebno težak, toda kovina je kovina. Vsekakor so morali v izdatni meri priskočiti na pomoč tudi zračni tokovi in je tudi letalo moralo biti v trenutku, ko je izgubilo vratca, izredno visoko.

Zagreb, 18. junija. s. »Hrvatski narod« objavljaja zanimiv članek svojega vojaškega strokovnjaka o vojaškem položaju na Sredozemskem morju. Najprej ugotavlja strokovnjak, da je Anglija v tem morju priklenjena s silami Italije, del nje-nega brodograja pa ni raben, ostanek pa ne more odločilno vplivati na potek bojev. List končuje takole: »Italijanska mornarica, ki je imela v bitki na Sredozemskem morju velik in odločilen delež, ima v oblasti skupaj s svojim letalstvom precejšen del Sredozemskega morja.«

Amerika po lastni krivdi postaja – puščava

Voda je tam do sedaj odnesla že toliko rodovitne prsti, da bi z njo napolnili vlak, ki bi se osemnajstkrat ovil okoli zemlje

Voda ne povzroča ogromne škode le tedaj, če preplavi rodovitna polja in uniči posevke in nasade. Njen nad vse uničujoči, včasih tako imenovan katastrofalni učinek se kaže tudi v tem, da tam, kjer svet ni poraščen, odnaša plodno zemljo, da se na njej pokažejo gola kamenita »rebra«. To je pojav, ki ga s tujo besedo imenujemo erozijo (odnašanje) ali pa denudacijo (razgaljevanje). Pri tem lahko pomaga, vsaj tam, kjer so doma pogosti siloviti viharji, tudi veter, ki odnaša prst in ustvarja na ta način tudi tam, kjer bi bili sicer pogoji za poljedelstvo ugodni, iz plodne zemlje pravo puščavo.

Proti tem pa je človek le našel uspešno orodje, seveda če mu je kaj na tem, da prepreči uničujoče delo vode in vetra. Najboljše sredstvo proti temu uničujočemu pojavu je skrbno pogozdovanje krajev, ki so preveč izpostavljeni nevarnosti, da bi jih voda in veter »razgalila«.

Med tiste države, ki vse premalo posvečajo svojo skrb temu perečemu vprašanju in ki so dovolile, da sta jim voda in veter že s širnih področij odnesla rodovitno prst, spadajo tudi Združene ameriške države. Ameriško poljedelstvo je utrpelo dozdaj že ogromno škodo vprav zaradi tega, ker so pristojni činitelji niso dovolj in pravočasno pobirali za primerno pogozditev.

To napako ravnanje priznava tudi ameriško kmetijsko ministrstvo, kakor se vidi iz poročila, ki ga je pred kratkim izdalo. Statistični urad tega

ministrstva je na podlagi skrbne proučitve prišel do zanimivih ugotovitev, iz katerih je med drugim razvidno, da v Ameriki gre vsako leto zaradi erozije v izgubo toliko plodne zemlje, da bi z njo lahko naložili tovorni vlak, ki bi bil tako dolg, da bi se osemnajstkrat ovil okoli zemlje. V državi Indiana je bilo dozdaj na površini 9.000.000 oralov izgubljene 25 odstotkov plodne vrhnje zemlje, dočim je bilo naslednjih 1.500.000 oralov zaradi erozije tako hudo prizadetih, da jih zdaj ni mogoče več obdelovati in na njih tudi ne bi nič zrastle.

Nagelj ali klinček

Nagelj je ena najlepših in vsaj v prejšnjih časih tudi ena najbolj razširjenih cvetic naših vrtov. Po vzgoji ločimo klinčke v sobne in vrtn. Vsaka teh vrst pa se vzgaja popolnoma drugače. Skoraj vsi klinčki so trajni. Ker pa nekatere vrste cveto prvo leto lepše in bujnejše, jih sejemo vsako leto na novo.

Nagelj se razmnožuje s semeni, grebenicami in potaknjenci. Kako seme sejemo, je pač vsakemu znano, mnogo zanimivejše pa je razmnoževanje klinčkov s grebenicami.

Ob dolgih mladih poganjkih napravimo podolgovate jamice in vanje upognemo mladike, tako da pride stebelce 1–2 cm v zemljo in gleda vršiček na drugi strani iz zemlje. Stebelce se zasuje in pritrdi z žično kljukico ali lesenim klinčkom. Nekateri napravijo na kolenčku, ki pride v zemljo, podolžno zarezo, v katero vtaknejo droban kamenček ali žitno zrno. Pravilneje napravimo, če zarežemo stebelce vzdolž od kolenčka do kolenčka, a tako, da se vršiček še vedno drži materine rastline. Ko je mladika dobro vkoreninjena, jo previdno odrežemo in posadimo kot samostojno rastlino.

Zelo zanimivo je pridelovanje semen šabo nagljev. Posebno dandanes, ko je seme tako drago, se to obnese, a poleg tega se pri tem mnogo naučimo. Vsem je jasno, da polnocvetni nageljni ne delajo semen, ker se je večina prašnikov spremenila v cvetne liste in ker seme zaradi vlage, ki je med cvetnimi listi, vedno zgine ali spleni. Zato odberemo le enojne klinčke, jim, preden se cvetovi popolnoma odpro, s primerno pinceto ali škarijami odstranimo vse prašnike. Ko se čez nekaj dni cvet popolnoma razvije, prenesemo s finim čopičem pelod od polnjenih klinčkov na brazdo enojnega naglja.

Za materin cvet jemljemo enojne belo in rumeno cvetoče klinčke, ki so celorobi in velikolistni. Pelod pa jemljemo od polnih, velikocvetnih nagljev, ki imajo cvetne liste narezane in živo barvane. Če smo dovolj vztrajni, si lahko vzgojimo posebno lepe in nam priljubljene vrste klinčkov.

Umetno oplojene cvetove zaznamujemo z raznobarnimi volnenimi trakovi in jih privežemo ob palčko. Med cvetenjem je potreba česče očistiti cvet vseh gnjilicah cvetnih listov, a ko dozori, mu jih popolnoma odstranimo. Preden semenske glavice popolnoma dozore, jih porežemo, posušimo in seme očistimo. Na primerno papirnato vrečko napišemo barvo odnosno ime, ki sta ga nosila starša.

Švicarsko trgovsko brodovje se je pomnožilo s španskimi in bivšimi jugoslovanskimi parniki

Švici se je pred nedavnim posrečilo dobiti nekaj ladij, s katerimi je pomnožila svoje trgovsko brodovje. Tako je med drugim kupila od Portugalcov 2100 tonski parnik »Villa Franca«, ki je bil v Zenevi še naložil švicarsko izvozno blago in odplul proti Lizboni. V zvezi s tem navaja »Agenzia del mare« še nekaj drugih podatkov ter pravi, da Švica zdaj poleg omenjene ladje »Villa Franca« razpolaga tudi s parnikoma »Calanda« in »Maloja«. Zvezni urad za prevoz si je pred razsulom Jugoslavije poleg tega najel pri nekaj splitski paroplovni družbi 2400 tonski parnik »Talas« in 1180 tonsko ladjo »Vihor«.

Žive igrčke iz živalskega vrta

Maršal Italo Balbo:

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo

16.

Rio de Janeiro.

Mussolinijeva beseda.

Generalu Balbu

S tesnobo, ki si jo lahko misliš, toda z zanesljivostjo, o kateri veš, sem spremljal veliki polet. Italijanska krila so se pred svetom in pred zgodovino spustila v boj, ki ga še ni nihče tvegala.

Oddelek, ki ga vodiš, je skoraj ves dospel čez Atlantik. Poleg dnevnih zapovedi hočem, da dobiš tudi ti osebo in kot tovariš izraz mojega navdušenega zadovoljstva. Italijanska krila in z njimi vlada prihajajo ob tem zatonu IX. leta na plan v večjem veličastju zaradi pripravljenosti, poguma in tehnike pešice gorečih mož, sinov nove Italije.

Mussolini.

Generalu Balbu

Rio de Janeiro.

Zberi oddelek in mu preberi to dnevno zapoved: Častniki, podčastniki, letalci čezatlantskega letalskega oddelka!

S prihodom v Rio, zadnjim razdobjem vašega poleta, je vaše veliko delo dopolnjeno. Razumete, zakaj sem čakal, da pridete do cilja, preden bi vam poslal svojo pohvalo in svoje odobravanje za polet, ki sem ga jaz hotel, vi pa ste ga tako ponosno izvedli.

Moja misel velja predvsem petim tovarišem, ki so padli v Bolami.

Italija jih časti kot padle v bitki. Njihova žrtev je dokazala — v nasprotju z lahkomišelnostjo ostarelih ljudi — da je čezoceanski let zahteval celo vrsto smrtnih tveganj. Imena stotnika Boerija, poročnika Barbicintija, podčastnikov Nensija, Imbastarija, Foisa, bodo ostala v spominu italijanskega ljudstva.

Let iz Italije v Brazilijo nima prednikov v zgodovini letalstva. Pokazal je, kaj je italijansko letalstvo v IX. letu režima, bodisi po ljudeh, bodisi po strojih.

Edinstveno veličino leta so priznali vsi: kralji, knezi, predsedniki vlad, množice. Drhtenje navdušenja nad vašim junastvom je šlo od enega obzorja do drugega. Prvič je zdaj kak

Maršal Balbo med domačini v Bolami.

letalski oddelek premagal ogromno razdaljo Oceana. To je dogodek, ki bo ostal posvečen v zgodovini, to je dogodek, na katerega bodo neločljivo vezana vaša imena.

Brazilija, velika in gostoljubna, je tribarvna krila sprejela z manifestacijami, katerih Italija ne bo pozabila nikdar. Srei dveh narodov sta še enkrat bili skupno: in to ne bo poslednjič.

V pričakovanju še večje letalske preskušnje v X. letu revolucije je fašistična Italija ponosna na vas in v občuduje vas, ki ste preleteli Atlantik.

Zapisali ste italijanska krila v dnevno zapoved sveta, pridobili ste si zaslug za domovino.

Živel Kralj!

Mussolini.

Rim, 15. januarja leta IX.

NAJVEČJE LETALSKO DEJANJE V ZGODOVINI

Maršal Balbo je pripoved o tem posvetil:

560 tovarišem,

padlim v sedmih letih mojega poveljevanja za slavo

italijanskega letalstva.

I.

Atlantsko morje.

Od dneva, ko se je letalstvo rodilo, pa do danes in še dolgo je težnja slehernega pilota, od najbolj zelenega novince, do najbolj skušenega moža, bila in je, prekoračiti v poletu Atlantik.

S športnega gledišča je to sijajen korak. Toda v želji, da bi se nagleje zvezal stari svet z novim, so izraženi tudi nagibi višje vrste. Človek v notranjosti zavesti pogosto nezavedno tolmači neizraženo voljo množic.

(Nadaljevanje sledi.)